Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2023

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Ríomheolaíocht

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Scéim Marcála – Roinn C

Struchtúr na scéime marcála do Roinn C (Ríomhchlárúchán)

Marcálfar freagraí ó iarrthóirí de réir scálaí éagsúla, ag brath ar na cineálacha freagartha a bhfuiltear ag súil leo. Mar shampla, roinneann scálaí lipéadaithe B freagraí iarrthóirí ina gceithre chatagóir (freagra ceart, freagra beagnach ceart, freagairt ceart i bpáirt, agus freagra gan fiúntas suntasach), agus mar sin de. Déantar achoimre sa tábla seo ar na scálaí agus ar na marcanna a ghineann siad:

Lipéad an Scála	A	B	C
Líon catagóirí	2	4	5
Scála 5 mharc	0, 5	0, 2, 3, 5	
Scála 10 marc		0, 3, 7, 10	0, 3, 5, 7, 10

Tugtar tuairisceoir ginearálta ar gach pointe ar gach scála thíos. Tugtar treoracha níos sonraí sa scéim maidir le ciall a bhaint as na scálaí i gcomhthéacs gach ceist, de réir mar is gá.

Scálaí marcála – tuairisceoirí na leibhéal

Scálaí A (2 chatagóir)

- freagra gan aon tuillteanas substainiúil
- an freagra ceart

Scálaí B (4 chatagóir)

- freagra gan aon tuillteanas substainiúil
- freagra lena ngabhann fiúntas éigin
- freagra beagnach ceart
- an freagra ceart

Scálaí C (5 chatagóir)

- freagra gan aon tuillteanas substainiúil
- freagra lena ngabhann fiúntas éigin
- Freagra thart ar leath-cheart
- freagra beagnach ceart
- an freagra ceart

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin **a shlánú síos**.

Tábla 210 @ 5%
Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 210 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 5% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 157 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
158 - 163	7
164 - 170	6
171 - 176	5
177 - 183	4

Bunmharc	Marc Bónais
184 - 190	3
191 - 196	2
197 - 203	1
204 - 210	0

Roinn A	Ceisteanna Gearrfhreagra	54 mharc

Freagair naoi gceist ar bith.

Ceist 1 **6 mharc**

Luach	Cineál Sonraí
Ciara	**Teaghrán**
255	**Slánuimhir**
083-1234567	**Teaghrán**
1.5, 1.7, 1.2, 0.9, 1.3	**Liosta/eagar**
Bréagach	**Boole**
-99.99	**Snámhán**

Gach freagra ceart 1 mharc

Ceist 2 **3 + 3 mharc**

(a)

- **Tá an heicsidheachúil an-achomair. Ciallaíonn sé seo gur féidir leat úsáid a bhaint as chun an chuid is mó de na huimhreacha a shloinneadh, ag baint úsáide as níos lú digití/carachtair a mbeadh de dhíth in uimhirchórais eile.**
- **Féadann gach digit/carachtar heicsidheachúlach a bheith léirithe ag baint úsáide as grúpa de cheithre dhigit dénártháin. Déanann an grúpáil seo é measartha éasca agus tapa chun coinbhéartú idir uimhreacha heicsidheachúlacha agus dénártha. Is é ceann de na fáthanna, chomh maith, cén fáth a meastar go bhfuil uimhreacha heicsidheachúlacha níos inúsáidte do dhaoine ná huimhirchórais eile.**
- **Dá bhrí cé chomh hachomair is atá siad, tá daoine níos lú dóchúla botúin a dhéanamh agus iad ag scríobh uimhreacha heicsidheachúlacha.**
- **Úsáidtear nodaireacht heicsidheachúlach go minic mar bhealach úsáideach chun seoltaí cuimhne, meaisínchód, sonraí, cóid earráide, dathanna srl a léiriú.**

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(b)

- **$Cx16^1 + 9x16^0$ = 12x16+ 9x1 = 192+9 = 201**

  NÓ
- **CÉIM 1. Coinbhéartaigh go dénárthán: C9 = 1100 1001**
- **CÉIM 2. Coinbhéartaigh go deachúil:1100 1001 = 128 + 64+ 8 + 1 = 201**

Ceart	3 mharc
Earráid Áirimh	2 mharc
Freagra lena ngabhann fiúntas éigin m.sh. C=12	1 mharc

Ceist 3 **3 + 3 mharc**

(a)

x > 0	y > 0	x > 0 agus y > 0
False	False	False
False	True	**False**
True	False	**False**
True	True	**True**

Gach freagra ceart 1 mharc

(b)

(x > -d agus x < 0) agus (y >0 agus y < d)
Nóta: níl na lúibíní riachtanach agus níl ord tábhachtach sa chás seo.

Ceart 3 mharc
Leath-cheart 2 mharc
Freagra lena ngabhann fiúntas éigin 1 mharc

Ceist 4 **3+3(1,2) mharc**

(a)

Is comhéadan úsáideora na modhanna trína soláthraíonn an t-úsáideoir ionchur ar ríomhaire agus cuireann an ríomhaire aschur chuig an úsáideoir. Go sonrach, is é an pointe idirghníomhaíochta idir úsáideoir agus ríomhaire trí úsáid a bhaint as feistí i/o.

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta 2 mharc

(b)

- **Comhéadan grafach úsáideora (GUI) - timpeallacht le fuinneoga, deilbhíní, roghchláir agus atá faoi smacht ghléas pointeála (WIMP). Tugtar comhéadan grafach úsáideora (GUI) ar an gcineál comhéadain seo toisc go n-idirghníomhaíonn an úsáideoir le híomhánna trí luch, méarchlár nó scáileán tadhaill. Úsáidtear é ar an gcuid is mó de ríomhairí is ar fhóin chliste.**
- **Comhéadan líne na n-orduithe (CLI) - cuireann sé modh idirghníomhaíochta ar fáil a bhfuil neamh-ghrafach, tugtar comhéadan líne na n-orduithe (CLI) air. Is seirbhís téacs-amháin é le haisfhotha ón OS i dtéacs. Teastaíonn úsáid CLI eolas ar orduithe atá le fáil ar mheaisín ar leith.**
- **Comhéadain faoi thiomáint roghchláir - is féidir leis an úsáideoir roghnú ó líon roghanna, ansin bogadh suas, síos, siar agus chun tosaigh amháin, go hiondúil. Úsáidtear é go minic i roghchláir le haghaidh bia, ticéad, srl.**

- **Comhéadan tadhall úsáideora - is cineál idirghníomhaíochta é seo idir úsáideoir agus gléas ríomhchuidithe. Déantar an idirghníomhaíocht seo trí theagmháil fhisiciúil a dhéanamh leis an scáileán agus freagraíonn an ríomhaire don idirghníomhaíocht fhisiciúil seo.**
- **Comhéadan teanga nádúrtha (NLI) / Comhéadain úsáideora gutha (VUI) - ligeann iad seo don úsáideoir idirghníomhú le córas trí orduithe gutha nó cainte. Is iad cúntóirí fíorúla, cosúil le Siri, Google Assistant agus Alexa, samplaí de na cineálacha comhéadain seo.**
- **Aon fhreagra inghlactha eile cosúil le réaltacht fhíorúil (VR)/réaltacht bhreisithe (AR) agus comhéadain bunaithe ar fhoirm.**

Ainm:

Cineál comhéadan úsáideora ainmnithe i gceart	1 mharc

Cur síos:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	2 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	1 mharc

Ceist 5 **2 + 4 mharc**

- **Ciseal na feidhme - ionchódaíonn/díchódaíonn sé an teachtaireacht i bhfoirm a dtuigfidh an seoltóir agus na gléasanna faighteora trí úsáid a bhaint as prótacail ar nós HTTP, FTP agus SMTP.**
- **Ciseal iompair - briseann sé an teachtaireacht síos i bpíosaí beaga darbh ainm paicéid. Tugtar do gach paicéad uimhir paicéid agus an líon iomlán de phaicéid. Úsáideann an faighteoir an t-eolas seo chun paicéid a dhíolaim san ord ceart. Ligeann sé don fhaighteoir chomh maith feiceáil an bhfuil aon phaicéid ar iarraidh.**
- **Ciseal an líonra/an Idirlín - cuireann sé seoladh IP an tseoltóra agus seoladh an fhaighteora leis. Tá fhios ag an líonra ansin cá háit le seoladh an teachtaireacht, agus cá háit a tháinig sé as.**
- **Ciseal nasc sonraí - ligeann sé don aistriú fisiciúil de phaicéid idir nóid ar líonra, agus idir líonra amháin agus líonra eile.**

Nóta: Féadann roinnt iarrthóirí tagairt a dhéanamh ar an samhail níos sine d'OSI ina bhfuil 7 gciseal san iomlán (feidhm, léiriú, seisiún, iompar, líonra, nasc sonraí agus cisil fhisiciúla). Bheadh iad seo inghlactha chomh maith.

Ainm an chisil:

Ciseal TCP/IP ainmnithe i gceart	2 mharc

Cur síos:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	4 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta/níl lán-tuiscint léirithe	2 mharc

Ceist 6 **2+4(2,2) mharc**

(a)

- **Gléasanna in-ríomhchláraithe m.sh. meaisín níocháin, miasniteoir, triomadóirí, citeal, cuisneoir**
- **Téamh, aeráil agus córas aerchóirithe.**
- **Córas rialaithe soilsithe.**
- **Córais Slándála/Aláraim**
- **Róbait an tí m.sh. Roomba, róbait chompánaigh, glantóirí fuinneoige, lomairí faiche**
- **Brath sceití, brathadóirí deataigh agus aonocsaíde carbóin.**
- **Sábháilteacht tí do na seandaoine agus na daoine faoi mhíchumas.**
- **Peataí aguscúram linbh.**
- **Gléasanna guthrialaithe cosúil le Amazon Alexa nó Google Home úsáidte chun gléasanna nó córais an tí a rialú.**
- **Aon chóras tí cliste leabaithe inghlactha.**

Nóta: Ná glac Micro:bit, Raspberry Pi mar shamplaí bailí.

Gach sampla atá ceart 1 mharc

(b)

- **Déanann córais leabaithe feidhm éigin ar leith ó tascanna. Murab ionann agus córais ríomhaireachta, ní féidir leo a bheith ríomhchláraithe le haon rud a dhéanamh atá lasmuigh den raon feidhme ar dearadh sé le haghaidh.**
- **Saor – Tá costas na gcóras leabaithe sách neamhchostasach.**
- **Sonrach ó thaobh Ama de –déanann córais leabaithe tascanna taobh istigh tréimhse áirithe (i bhfíor-am).**
- **Cumhacht Íseal – de ghnáth, ní bhíonn a lán cumhachta de dhíth ar chórais leabaithe.**
- **Comhéadan Úsáideora Íosta – bíonn comhéadain úsáideora níos lú atá níos éasca le húsáid.**
- **Níos lú idirghabhála an duine – bíonn puinn idirghabhála an duine de dhíth ar chórais leabaithe.**
- **Thar a bheith Cobhsaí – de ghnáth ní athraíonn córais leabaithe go minic, rud a chiallaíonn go bhfuil siad níos éasca a choinneáil.**
- **Thar a bheith iontaofa –is é iontaofacht saintréith an-tábhachtach de chórais leabaithe. Tá orthu a dtascanna a dhéanamh go maith ar bhonn leanúnach.**
- **Micreaphróiseálaithe nó micrearialtáin a úsáid – úsáideann córais leabaithe micreaphróiseálaithe nó micrearialaitheoirí chun cuimhne theoranta a dhearadh agus a úsáid.**

Do gach tréith sainaitheanta i gceart:

Idirdhealú soiléir idir córais leabaithe agus ríomhchórais ghinearálta	2 mharc
Idirdhealú teoranta idir córais leabaithe agus ríomhchórais ghinearálta	1 mharc

Ceist 7 **6 mharc**

x	y
10	5
9	**6**
8	**7**
7	**8**

Gach freagra ceart 1 mharc

Ceist 8 **1+ 4(2,2) +1 mharc**

(a)

- **(W, W, W, W)**

An freagra ceart 1 mharc

(b)

(i)

- **(E, E, W, W)**
- **(E, W, W, E)**
- **(E, W, W, W)**
- **(W, E, E, E)**
- **(W, W, E, E)**
- **(W, E, E, W) – níl aon mharc bronnta don fhreagra seo mar gur tugadh é mar chuid den cheist.**

Gach freagra ceart 2 mharc

(ii)

- **(E, E, E, W)**
- **(E, E, W, E)**
- **(E, W, E, E)**
- **(E, W, E, W)**
- **(W, E, W, E)**
- **(W, E, W, W)**
- **(W, W, E, W)**
- **(W, W, W, E)**

Aon fhreagra ceart 1 mharc

Ceist 9 **4+2 mharc**

(a)

Cupáin (sula mbogtar é)	Bog	Suíomh na Liathróide (agus é bogtha)
['Liathróid', 0, 0]	**A**	**2**
[0, 'Liathróid', 0]	**B**	**2**
[0, 'Liathróid', 0]	**C**	**3**
[0, 0, 'Liathróid']	**B**	**1**
['Liathróid', 0, 0]	**C**	**1**
['Liathróid', 0, 0]	**A**	**2**

- **Freagra: Is é suíomh na liathróide tar éis ABCBCA ná 2 (i.e. faoin gcupán sa lár).**

Ceart	4 mharc
Leath-cheart	2 mharc
Freagra lena ngabhann fiúntas éigin	1 mharc

(b)

- **Seo an liosta iomlán de 4 sheicheamh gluaiseachta a oibríonn: ['AAAA', 'AABB', 'AACC', 'ABAC', 'ABBA', 'ABCB', 'ACAB', 'ACBC', 'ACCA', 'BAAB', 'BABC', 'BACA', 'BBAA', 'BBBB', 'BBCC', 'BCAC', 'BCBA', 'BCCB', 'CAAC', 'CABA', 'CACB', 'CBAB', 'CBBC', 'CBCA', 'CCAA', 'CCBB', 'CCCC']**
- **Aon 'gluaiseacht chéanna' a críochnaíodh ré-líon amanna (>= 4) m.sh. AAAA, BBBBBB**
- **Aon sraith phalandrómacha de ghluaiseachtaí m.sh. ABBA, ABCCBA**
- **Aon fhreagra ceart eile**

Nóta: Ní oibreoidh seichimh d'fhad corr

An freagra ceart	2 mharc

Ceist 10

6(3,3) mharc

(a)

30	**40**	**10**	**50**	**20**	**60**	**80**	**70**	**90**

OR

50	**30**	**20**	**40**	**10**	**60**	**80**	**70**	**90**

Baill deighilte faoin maighdeog.	1 mharc
Fo-liosta ar chlé ceart	1 mharc
Fo-liosta ar dheis ceart	1 mharc

(b)

- **Toisc go bhfuil 90 an uimhir is mó sa liosta.**
- **Toisc go méadódh sé an t-am glactha chun an t-algartam a rith.**

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

Ceist 11 **2(1,1) + 4(2,2) mharc**

(a)

- **Ionchuir bhailí: céad_ainm, sloinne, dáta_breithe.**
- **Aschur bailí: ainm úsáideora.**

Nóta: Níl aon mharc bronnta do fhíor-ainmneacha, dátaí nó ainmneacha úsáideora (fiú dá mbeadh siad san fhormáid cheart m.sh. Joe Soap 26112003 agus JoSoap2003)

Gach freagra ceart (1 ionchur agus 1 aschur)	1 mharc

(b)

- **Slisniú teaghráin:**
  - **Slisníonn céim 5 den algartam na céad dhá charachtar den chéad_ainm.**
  - **Slisníonn céim 6 den algartam carachtair ó shuíomhanna 4 go 7 san áireamh. Ag glacadh le formáid ddmmyyyy, asbhaineann sé seo an bhliain bhreithe 4-dhigit ón dáta breithe.**
- **Comhchaitéiniú teaghráin:**
  - **Comhchaitéiníonn céim 7 den algartam na 2 charachtar ón gcéadainm, ina dhiaidh sin an sloinne agus ina dhiaidh sin an bhliain bhreithe de 4 dhigit chun an t-ainm úsáideora a shocrú.**

Do gach míniú:

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	2 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	1 mharc

Ceist 12 **2(1,1) + 4 mharc**

(a)

Tá an SDLC tábhachtach toisc go:

- **soláthraíonn sé cur chuige struchtúrtha (ag cuidiú le castacht a laghdú ar an gcaoi sin**
- **feabhsaíonn sé cáilíocht na mbogearraí (tríd acmhainneacht a mhéadú go gcomhlíonfaidh an tionscadal riachtanais agus ionchais úsáideoirí agus baol teipeanna/earráidí a laghdú ag an am céanna.**
- **íoslaghdaíonn sé róchaitheamh ar bhuiséid/chostais.**
- **íoslaghdaíonn an riosca go gcaillfear spriocdháta(í) tionscada(i)l.**
- **uasmhéadaíonn sé úsáid acmhainní / pleanáil foirne.**

- **spreagann sé cumarsáid agus comhoibriú i measc na bpáirtithe leasmhara uilig.**
- **Aon chúis réasúnta eile a tugadh.**

Nóta: Nuair a mheastar gur ionann dhá fhreagra/ go bhfuil comhchiall acu, bronntar marcanna don fhreagra is fearr amháin. Bronntar a náid don fhreagra eile.

Gach freagra ceart 1 mharc

(b)

- **Tástálann tástáil fheidhmiúil má líonann an córas a riachtanais ach tástálann tástáil neamhfheidhmiúil cé chomh maith is a líonadh na riachtanais sin m.sh. feidhmíocht, inúsáidteacht, iontaofacht, inscálaitheacht agus gnéithe neamhfheidhmiúla eile den chóras bogearraí**
- **Ba cheart go ndéantar tástáil fheidhmiúil sula ndéantar tástáil neamhfheidhmiúil.**
- **Cuimsíonn samplaí de thástáil fheidhmiúil ná tástáil aonaid, tástáil deataigh, tástáil chomhtháthaithe, tástáil struchtúir, tástáil feidhmiúlachta, tástáil inghlacthachta úsáideoirí agus tástáil chúlchéimnithe.**
- **Cuimsíonn samplaí de thástáil neamhfheidhmiúil ná tástáil feidhmíochta, tástáil struis, tástáil suiteála, tástáil inúsáidteachta, tástáil slándála, tástáil bhréagionsaithe agus tástáil chomhoiriúnachta.**

Idirdhealú an-mhaith - tuiscint soiléir léirithe 4 mharc
Idirdhealú measartha - tuiscint theoranta/níl lán-tuiscint léirithe 2 mharc

Roinn B	Ceisteanna Fada	76 marc

Ceist 13 **38 (19, 7, 12) marc**

(a) **19 (8,3,8) marc**

(i) **8 (4,4) marc**

Ar a shon

- **Is féidir leis an bpobal áitiúil agus gnóthaí áitiúla leas a bhaint as áiseanna TF/ seirbhísí iontaofa ar líne.**
- **Is féidir le cónaitheoirí a raibh orthu obair i mbailte móra/cathracha a bheith ag obair anois óna gceantar áitiúil (cianobair) seachas dul sa tóir ar obair in áit éigin eile.**
- **Tá seans go meallfadh áiseanna daoine nua chun a bheith ina gcónaí sa cheantar.**
- **D'fhéadfadh sé cur leis an ngeilleagar áitiúil.**
- **Glac le haon argóint dhearfach eile atá réasúnta.**

Ina choinne

- **D'fhéadfadh praghsanna tí méadú mar gheall ar shaothraithe ardioncaim.**
- **Éifeacht dhiúltach féideartha ar an gcultúr áitiúil, ar an bpobal áitiúil agus ar an modh maireachtála áitiúil.**
- **D'fhéadfadh méadú ar an daonra infreastruchtúr agus acmhainní atá ann a bhánú.**
- **D'fhéadfadh gnóthaí nua ag teacht chuig an gceantar cur isteach ar gnóthaí eile.**
- **Glac le haon argóint dhiúltach eile atá réasúnta.**

Do gach ceann ar son nó i gcoinne:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	4 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(ii) **3 (1,2) mharc**

- **Daonra –d'fhéadfaí é seo a úsáid chun oibriú amach an bhfuil sé inmharthana le mol nua a oscailt. In éineacht le daonra agus toilleadh scoile, toilleadh ospidéil srl., d'fhéadfadh samhlacha daonra a úsáid chun oibriú amach an bhfuil go leor acmhainní ann le buaileadh leis an éileamh breise féideartha ar na seirbhísí seo.**
- **Figiúirí tithíochta – d'fhéadfaí iad a úsáid chun samhaltú an mbeadh go leor lóistín ann chun méadú féideartha sa daonra a shásamh.**
- **D'fhéadfaí fáil ar leathanbhanda agus luas leathanbhanda a úsáid chun samhaltú an mbeadh an t-infreastruchtúr leathanbhanda reatha go leor le h-éileamh breise féideartha a shásamh.**
- **Aon mhír sonraí le cosaint bhailí m.sh. rátaí áitíochta moil.**

Mír sonraí bhailí	1 mharc
Cosaint:	
Míniú an-mhaith – tuiscint shoiléir léirithe	2 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	1 mharc

(iii) **8(4,4) marc**

- **Méarchlár Braille - ligeann sé don úsáideoir clóscríobh agus téacs nó treoracha a chur isteach in Braille**
- **Léitheoir scáileáin - bogearraí a ligeann do dhaoine le dian-lagú radhairc ríomhaire a úsáid.**
- **Formhéadaitheoir scáileáin - bogearraí a mhéadaíonn an t-ábhar ar an scáileán chun freastal ar lagú radhairc.**
- **Súigh-agus-séid - ligeann an gléas seo d'úsáideoirí orduithe a iontráil i ríomhchóras trí bhéal**
- **Glac le haon samplaí ábhartha agus mínithe eile cosúil le,**
    - **Monatóirí móra.**
    - **Cineálacha méarchlár agus luch eile (m.sh. méarchláir scáileán, méarchlár le hathruithe, srl.).**
    - **Uirlisí inrochtaineachta tiomsaithe isteach in OS coitianta, brabhsálaithe agus bogearraí feidhme (m.sh. bogearraí le dathanna ar an scáileán a athrú, tréithe an chló, feidhmeanna formhéadaithe, scagairí méarchláir, srl.).**
    - **Ríomhairí le haschur gutha.**
    - **Bogearraí Tuartha focal**
    - **Gléasanna pointeála/ionchuir athleasaithe (m.sh. gléasanna gothaí, gléasanna rianaithe na súl, gléasanna pointeála smige srl.).**
    - **Fleasca agus méaróga.**
    - **Luamháin stiúrtha.**
    - **Rianliathróidí.**
    - **Scáileáin tadhall.**

Do gach cineál teicneolaíochta sainaitheanta i gceart:	1 mharc
Do gach teicneolaíocht:	
Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(b) **7 (2, 2, 3) mharc**

(i) **2 mharc**

- **85 km**
  Hub A → Hub C → Hub B → Hub D → Hub A (15+25+30+15 = 85)
  Hub A → Hub D → Hub B → Hub C → Hub A (15+30+25+15 = 85)

An freagra ceart	2 mharc
Freagra lena ngabhann fiúntas éigin	1 mharc

(ii) **2(1,1) mharc**

- **Úsáidtear ciorcail agus litreacha le moil a chur in iúl.**
- **Úsáidtear línte le bóithre a chur in iúl.**
- **Úsáidtear uimhreacha le fad a chur in iúl.**
- **Tugtar neamhaird ar scála.**
- **Tugtar neamhaird ar ghnéithe geografacha cosúil le lochanna/aibhneacha, cnoic/gleannta, crainn, tithe srl.**
- **Aon ghné bhailí.**

Do gach gné:

Cur síos maith - tuiscint shoiléir léirithe	1 mharc

(iii) **3 mharc**

<u>Heorastaic</u>

- **Is iad heorastaic ná teicníc réiteach fadhbanna a úsáidtear chun teacht ar an neas-réiteach is fearr nuair a ghlacfadh modhanna eile ró-fhada chun teacht ar an réiteach is fearr m.sh. neart brúidiúil. Is é sampla d'heorastaic ná tomhas a d'fhéadfadh a bheith bunaithe ar thaithí roimhe seo nó treoir ghinearálta. San sampla seo, mar threoir ghinearálta roghnaigh an chéad chathair is gaire eile (mol).**

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(c) **12 (3, 3, 3, 3) mharc**

<u>Ar a shon</u>

- **Úsáidtear físfhaireachas cheana féin. Laghdódh teicneolaíocht FRS an líon ama de dhíth chun féachaint trí phíosaí físeán de láimh.**
- **Cuidíonn sé le coirpigh a aithint go gasta.**
- **Níos mó ciontuithe.**
- **Coireacht laghdaithe.**
- **D'fhéadfaí bearta rialaithe a chur i bhfeidhm chun cosaint ar aon cheisteanna eiticiúla m.sh. Cóid Chleachtais chun cosaint ar mhí-úsáid, is féidir le GDPR príobháideachas a chosaint.**
- **Glac le haon argóint dhearfach eile atá réasúnta.**

<u>Ina choinne</u>

- **Príobháideachas (rioscaí maidir le cosaint sonraí – tagann ceisteanna chun cinn cosúil leis na cinn a leanas:**
    - **Cé leis na sonraí?**

  - **An bhféadtar na sonraí a choimeád, agus más bhféadtar, ar feadh cé chomh fhada?**
  - **Cad chuige ar féidir úsáid a bhaint as na sonraí?**
- **Tá earráidí féideartha a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le cásanna bréagaitheanta.**
- **Claonadh. Mar shampla, má thraenáiltear an córas ag baint úsáide as tacair shonraí le fir gheala go príomha, tá seans go mbeadh sé níos lú cruinne ar dhéimeagrafaic eile. D'fhéadfadh ciníochas a bheith mar thoradh ar sin (agus i gcineálacha eile córas, leithcheal).**
- **Glac le haon argóint dhiúltach eile atá réasúnta.**

Nóta: Nuair a mheastar gur ionann dhá fhreagra/ go bhfuil comhchiall acu, bronntar marcanna don fhreagra is fearr amháin. Bronntar a náid don fhreagra eile.

Do gach argóint:	
Argóint an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Argóint réasúnta - tuiscint theoranta	2 mharc

Ceist 14 **38 (20, 18) marc**

(a) **20 (4, 2, 2, 6, 6) marc**

(i) **4(2,1,1) mharc**

- **Aon phíosa de chrua-earraí a úsáidtear chun eolas a chur in iúl ón ríomhaire go dtí an t-úsáideoir m.sh. scáileán/monatóir, printéir/breacaire, callaire/cluasáin, ceamara gréasáin, gléasanna stórála tánaisteacha srl.**

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	2 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	1 mharc
Do gach sampla ceart	
Gléas aschurtha bailí	1 mharc

(ii) **2 mharc**

(a) Díchódaigh
(b) Rith

Do gach freagra ceart 1 mharc
Bronn 1 mharc do na hainmneacha cearta san ord mícheart

(iii) **2 mharc**

- **Tá an seoladh ag an Áiritheoir Ríomhchláir (PC) den chéad treoir eile le rith, ach úsáidtear an Cnuasaitheoir (ACC) chun sonraí a stóráil a bheidh le hoibriú air.**
- **De ghnáth faightear an PC mar chuid den aonad rialaithe, ach de ghnáth faightear an ACC san Aonad Loighce Uimhríochta.**
- **Aon difríocht bhailí.**

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 2 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta 1 mharc

(iv) **6(3,3) mharc**

<u>An tAonad Rialúcháin (CU)</u>

Is é aidhm ghinearálta den CU ná an chuid is mó de na hoibríochtaí a threorú is a chomhordú san ríomhaire. Tugann sé treoir don chuimhne, aonad loighce agus gléasanna aschurtha agus ionchurtha ar conas treoracha an ríomhchláir a fhreagairt.

<u>An tAonad Loighce agus Uimhríochta (ALU)</u>

Is é aidhm an ALU ná bun-oibríochtaí uimhríochta agus loighciúla a dhéanamh

Do gach comhpháirt:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta 2 mharc

(v) **6(3,3) mharc**

- **Líon na gcroílár. Tugtar croílár ar aonad próiseála taobh istigh CPU. Tá cumas ag gach croílár a chuid treoracha féin a ghabháil, a dhíchódú agus a rith. Dá mhéad croíláir ag CPU éigin, dá mhéad an líon treoracha ar féidir leis próiseáil i spás ama áirithe.**
- **Luas an chloig. Is é luas an chloig ná an líon bíog a ghineann clog an CPU in aghaidh an tsoicind. Is ina heirts a thomhaistear é. Dá mhéad bíoga in aghaidh an tsoicind, dá mhéad ciogail gabh-díchódaigh-rith ar féidir a bheith déanta agus dá mhéad treoracha a phróiseáiltear i spás ama áirithe.**
- **Taisce. Is tacar de shuíomhanna gasta é taisce de thoilleadh measartha beag agus atá tiomsaithe díreach isteach san phróiseálaí. Úsáidtear taisce chun treoracha agus sonraí a stóráil gur é is dóichí go mbeidh de dhíth ar an bpróiseálaí. Dá mhéad a thaisce, ní chaithfidh an próiseálaí fanacht chomh fada le treoracha a bheith gafa.**
- **RAM. Is é seo an chuimhne ghearrthéarmach den ríomhaire a choinníonn na cláir uilig agus na sonraí atá á rith ag an ríomhaire ag an bpointe sin. Agus níos mó cuimhne agat, ciallaíonn sé sin nach gcaithfear na sonraí agus na treoracha is gá a phróiseáil a fháil ó stórais thánaistigh (i bhfuil próiseas i bhfad níos moille ann).**
- **Teocht. Má éiríonn an CPU ró-the laghdófar an fheidhmíocht.**
- **Aon fhreagra bailí eile (m.sh. toise focail, leithead bus srl.)**

Do gach toisc:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 3 mharc

Cur síos measartha - tuiscint theoranta 2 mharc

(b) **18(3, 3, 6, 6) marc**

(i) **3 mharc**

Cúiseanna le tiomántán crua soladstaide a phiocadh thar thiomántán crua maighnéadach

- **Tá an SSD níos lú, níos tapa, níos ciúine**
- **Níl aon pháirteanna gluaisteacha ag SSD - níos iontaofa, níos marthanaí, níos fearr d'iompar, srl.**
- **Tá an SSD go hiomlán leictreonach - úsáideann sé níos lú cumhachta**
- **Tá SSD sábháilte ó mhaighnéid**

Cúiseanna le tiomántán crua maighnéadach a phiocadh thar thiomántán crua soladstaide

- **Níos saoire (tá an costas in aghaidh an ghigibhirt i bhfad níos lú) agus mar sin níos mó toillte**
- **Is féidir leat sonraí a fhorscríobh go díreach ar an diosca (tá teorainn ar na méid amanna gur féidir le SSDnna a bheith scríofa)**
- **Tá tiomántáin mhaighnéadacha níos sine agus mar sin is teicneolaíocht níos iontaofa iad.**

Cosaint an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 3 mharc

Cosaint mheasartha - tuiscint theoranta 2 mharc

(ii) **3 mharc**

- **Is é cuimhne fhíorúil ná hachar de stórais thánaistigh (tiomántán crua) a thugtar (ag an gcóras oibriúcháin) le sonraí a stóráil ón RAM go sealadach (de ghnáth nuair atá RAM lán)**
- **Glacann sonraí i gcuimhne fhíorúil níos mó ama le rochtain a fháil air agus mar sin a phróiseáil toisc nach bhfuil sé i RAM a thuilleadh.**

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe 3 mharc

Míniú measartha - tuiscint theoranta 2 mharc

(iii) **6(3,3) mharc**

Buntáistí an Néil

- **Soghluaisteacht agus rochtain – ar fáil 24/7 ó áit ar bith (le nascacht idirlín)**
- **Tacaíonn sé comhoibriú.**
- **Cúltacú uathoibríoch agus athbhunú sonraí.**
- **Costais ísle é a chumrú (de ghnáth)**
- **Toilleadh stórála gan teorainn.**
- **Slándáil – tá soláthraí seirbhíse an néil freagrach as.**

<u>Míbhuntáistí an Néil</u>

- **Nascacht Idirlín**
- **Gaibhniú ag soláthraí**
- **D'fhéadfadh costais chothabhála éirí ard.**
- **Smacht Teoranta**
- **Slándáil – As do smacht**

Do gach buntáiste agus míbhuntáiste:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(iv) **6(3,3) mharc**

- **Gníomhaíochtaí tipiciúla a dhéanann Anailísí Gnó:**
  - **Aithníonn siad áiteanna taobh istigh an ghnó ina bhfuil feabhas ag teastáil. D'fhéadfadh sé seo a bheith ag bailiú an eolais ar fad ar phróisis reatha a leanann an gnó agus ag déanamh taighde chuimsithigh ar an margadh chun réitigh fhéideartha a thuiscint.**
  - **Ag cruthú léirithe agus tuairiscí chun cumarsáid sonraí a thacú faoin dul chun cinn riachtanach/faoi riachtanais an chórais. Chuireadh an Anailísí Gnó é os comhair an bhoird, foirne, agus gach duine a bhfuil bainteach leis an gcóras molta.**
  - **Oibriú mar chuid den fhoireann forbartha – riachtanais an chórais a chur in iúl d'anailísithe córas (a bhforbraíonn na sonraíochtaí feidhmiúla), dearthóirí agus ríomhchláraitheoirí agus tástálaithe.**
  - **Oiliúint na foirne a eagrú chun cinntiú go bhfuil gach duine réidh chun glacadh leis na hathruithe agus iad a thabhairt isteach san chóras gan aon deacracht. Cinnteoidh an Anailísí Gnó go dtéann an córas nua leis an múnla gnó reatha.**

Nóta: Nuair a mheastar gur ionann dhá fhreagra/ go bhfuil comhchiall acu, bronntar marcanna don fhreagra is fearr amháin. Bronntar a náid don fhreagra eile.

Do gach gníomhaíocht:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

Ceist 15 **38 (12, 11, 15) marc**

(a) **12(2,2,2,3,3) marc**

(i) **2 mharc**

- **Cuardach líneach toisc go bhfuil an liosta gearr/go bhfuil an cuardach measartha gasta ar liostaí gearra.**
- **Cuardach dénártha toisc gur sórtáladh an liosta cheana féin/tá an cuardach níos gasta.**

Nóta: Níl aon mharc ar algartaim chuardaigh ainmnithe atá gan chosaint nó cosaint bhailí.

Cosaint bhailí don algartaim chuardaigh ainmnithe.	2 mharc

(ii) **2 mharc**

Amir, Dean, Eoin, Helen, Natalia

Freagra ceart iomlán	2 mharc
Gach ainm seachas Natalia liostaithe	1 mharc

(iii) **2 mharc**

Helen, Steve, Natalia

Freagra ceart iomlán	2 mharc
Gach ainm seachas Natalia liostaithe	1 mharc

(iv) **3(1,1,1) mharc**

	An Cás is fearr	**An Cás is measa**
Cuardach Líneach	O(1)	**O(N)**
Cuardach Dénártha	**O(1)**	$\boldsymbol{O(\log_2 N)}$

Gach freagra ceart	1 mharc

(v) **3 mharc**

Ciallaíonn castacht ama O(1) go bhfanann an t-am de dhíth le tasc áirithe a dhéanamh seasmhach beag beann ar thoise an ionchuir, N.

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(b) **11(5,3,3) mharc**

(i) **5(1,1,3) mharc**

- **Uimhir na líne tosaigh: 6**
- **Uimhir na líne deiridh: 14**
- **Roinneann an lúb an liosta ina dhá leath arís agus arís eile tríd an innéacs láir a ríomh. Cuireann sé an luach ag an innéacs láir i gcomparáid leis an luach sprice agus uasdátaíonn sé na hinnéacsanna níos ísle agus níos airde mar is cóir, go dtí go n-aimsítear an luach sprice nó go n-éiríonn an réimse cuardaigh folamh (léirithe ag an innéacs níos ísle ag dul trasna an innéacs níos airde).**

Freagra ceart d'uimhir na líne tosaigh	1 mharc
Freagra ceart d'uimhir na líne deiridh	1 mharc
Míniúchán:	
Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(ii) **3 mharc**

- **Is é cuspóir an ráitis return ná deireadh a chur leis an bhfeidhm**
- **Chun toradh na feidhme a sheoladh ar ais chuig an gcód glaoigh.**

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(iii) **3 mharc**

Úsáidtear é chun a chur in iúl nár aimsíodh an luach.

Míniú an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Míniú measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(c) **15 (6, 6, 3) mharc**

(i) **6 (3,3) mharc**

Tá na trí airí seo a leanas ag feidhmeanna athchúrsacha:

- **Caithfidh feidhm athchúrsach glaoch a chur air féin. Cuirtear comhthéasc an chláir do gach glao ar *chruach na nglaonna* ('call stack'). Féadtar samplaí de sé seo a aimsiú ar línte 9 agus a 11 den chód atá ar fáil sa cheist.**

Caithfidh bunchás/critéir scoir a bheith ag feidhm athchúrsach a dtionscnaíonn deireadh an t-athchúrsála. Is é an bunchás ná an fhadhb is lú gur féidir leat réiteach go díreach gan tuilleadh athchúrsála.
Insan chód samplach, tagtar ar an mbunchás nuair a lo > hi (líne 3).

- **Cur chuige forchéimnitheach. Caithfidh algartam athchúrsach bogadh i dtreo a bhuncás. Sa chód samplach, baintear é seo amach trí úsáid mid-1 agus mid+1 chun na luachanna lo agus hi a athshocrú i ngach glaoch athchúrsála (línte 9 agus 11).**

Do gach airí:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(ii) **6(3,3) mharc**

Buntáistí

- **Is iad na príomhbhuntáistí de chur chuige athchúrsála ná simplíocht, críochnúlacht agus cé chomh hachomair is atá sé**
- **Is féidir le hathchúrsáil cuntais ar algartaim níos soléite agus níos éifeachtúla a chruthú.**
- **Cuireann athchúrsáil le fadhbanna a bhriseadh síos i bhfadhbanna níos lú den chineál céanna**

Míbhuntáistí

- **Feidhmíocht. Athchúrsáil is cúis le rith níos moille mar thoradh ar thacaí cuimhne**
- **Más ró-dhomhain atá an athchúrsáil, beidh baol ann rith amach as spás ar an gcruach agus sa deireadh cliseann an clár.**

Do gach buntáiste/míbhuntáiste:

Cur síos an-mhaith - tuiscint shoiléir léirithe	3 mharc
Cur síos measartha - tuiscint theoranta	2 mharc

(iii) **3 mharc**

```
result = binary_search2("Natalia", names, 0, len(names)-1)
```

Freagra ceart iomlán	3 mharc
Freagra beagnach ceart	2 mharc
Freagra le roinnt tuillteanais	1 mharc

Roinn C — Ríomhchlárúchán — 80 marc

Ceist 16 **80 (50, 30) marc**

(a) **50 (5,10, 5, 5, 10, 15) marc**

Réiteach féideartha:

```python
# Ceist 16(a)
# Scrúduimhir:
from random import randint

def guess_game(max_guesses_allowed):

    # (v) - tús
    difficulty = input("Cuir isteach an léibhéal deacrachta É(asca) nó D(eacair): ")
    if difficulty.upper() == "D":
        secret_number = randint(1, 100)
    else:
        secret_number = randint(1, 5)
    # (v) - deireadh
    guess_count = 0
    user_guess = 0
    guesses = [] # (vi)

    while (user_guess != secret_number) and (guess_count < max_guesses_allowed): # (iii)

        user_guess = int(input("Cuir isteach do thomhas: "))
        guess_count += 1

        # (vi) - tús
        if user_guess in guesses:
            print("Thomhais tú an uimhir seo cheana féin")
        guesses.append(user_guess)
        # (vi) - deireadh

        if user_guess == secret_number:
            print("Comhghairdeas! Bhuaigh tú!")
            print("Rinne tú", guess_count, "thomhas") # (i)
        # (ii) - tús
        elif user_guess < secret_number:
            print("Brón orm! Bhí do thomhas ró-iseal")
        else:
            print("Brón orm! Bhí do thomhas ró-ard")
        # (ii) - deireadh

print("Fáilte go dtí an cluiche tomhais!")
# (iv) - tús
num_guesses_allowed = int(input("Cuir isteach an líon is mó tomhas a cheadaítear: "))
guess_game(num_guesses_allowed)
# (iv) - deireadh
```

(i) **10 marc (scála B-10)**

10 marc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
7 marc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
3 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(ii) **10 marc (scála B-10)**

10 marc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
7 marc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
3 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(iii) **5 mharc (scála B-5)**

5 mharc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
3 mharc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
2 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(iv) **5 mharc (scála B-5)**

5 mharc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
3 mharc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
2 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(v) **10 marc (Scála C10)**

10 marc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
7 marc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
5 mharc	**Freagra thart ar leath-cheart** Curtha i bhfeidhm ceart i bpáirt, ag baint úsáide as freagra thuas nó ceann atá cosúil leis, ach le hearráid chomhréire nó shéimeantach.
3 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(vi) **10 marc (scála C-10)**

10 marc	**An freagra ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil.
7 marc	**Freagra beagnach ceart** Cur i bhfeidhm ceart ag úsáid an réitigh thuas nó réitigh chomhchosúil ach le mionearráid chomhréire nó shéimeantach.
5 mharc	**Freagra thart ar leath-cheart** Curtha i bhfeidhm ceart i bpáirt, ag baint úsáide as freagra thuas nó ceann atá cosúil leis, ach le hearráid chomhréire nó shéimeantach.
3 mharc	**Freagra lena ngabhann fiúntas éigin** Aon iarracht réasúnta eile.

(b) **30 marc**

Réiteach féideartha:

```
# Ceist 16(b)
# Scrúduimhir:

from random import randint

user_score = 0 # athróg chun súil a choinneáil ar scór an úsáideora

# Coinnigh suas ag lúbadh go dtí go rithfear an ráiteas brisidh ...
# ... tarlóidh sé seo nuair nach mian leis babhta eile a imirt
while True:

    secret_number = randint(1, 100) # gin an uimhir rúnda
    user_guess = int(input("Cuir isteach do thomhas: ")) # faigh tomhas an úsáideora

    # ríomh an dearbh-dhifríocht idir buille faoi thuairim an úsáideora agus an uimhir rúnda
    difference = abs(user_guess-secret_number)
    print("An uimhir rúnda ná %d. Thomhais tú %d. Is é %d an difríocht" %(secret_number, user_guess, difference))

    # Ríomh an scór bunaithe ar cé chomh gar is atá tomhais an úsáideora don uimhir rúnda ...
    # ... faigheann an t-úsáideoir/an t-imreoir níos mó pointí de réir cé chomh gar is a shroicheann siad
    if user_guess == secret_number: # tá an dá uimhir mar an gcéanna ...
        user_score += 100 # ... méadaigh an scór faoi 100, agus ...
        print("Pota Óir!!! Scóráil tú 100 pointe") # ... inis don úsáideoir
    elif difference < 20: # má tá tomhas an úsáideora taobh istigh de 20 den uimhir ...
        user_score += 20  # ... méadaigh an scór faoi 20 ague ...
        print("Scóráil tú 20 pointe") # ... inis don úsáideoir
    elif difference > 30: # má tá tomhas an úsáideora níos mó ná 30 ...
        user_score -= 30 # ... laghdú 30 ar an scór agus ...
        print("Tá 30 pointe caillte agat")  # ... inis don úsáideoir

    # taispeáin teachtaireacht leis an scór iomlán ag deireadh gach babhta
    print("Is é do scór iomlán ná:", user_score)

    play_again = input("Ag iarraidh imirt arís? (T/N): ") # spreag an t-úsáideoir chun imirt arís
    if play_again.lower() != "t":
        briseadh
```

	Leibhéal ard bainte amach **Gach** ceann díobh seo a leanas curtha i bhfeidhm i gceart agus go héifeachtúil	**Leibhéal measartha bainte amach** Iarracht réasúnta chun ar a laghad dhá cheann díobh seo a leanas a chur i bhfeidhm	**Leibhéal íseal bainte amach** Droch-iarracht le haon cheann acu seo a leanas a chríochnú
Caighdeáin Ríomhchlárúcháin (5 mharc)	• Ritheann an clár i gceart gan aon earráidí comhréire nó earráidí le linn rite • Comhlíonann an clár riachtanais • Leagan amach cláir mínithe go cuimsitheach le nótaí tráchta • Ainmneacha fónta na n-athróg/na bhfeidhmeanna (5 mharc)	• Ritheann an clár i gceart gan aon earráidí comhréire nó earráidí le linn rite • Comhlíonann an clár riachtanais • Leagan amach cláir mínithe go cuimsitheach le nótaí tráchta • Ainmneacha fónta na n-athróg/na bhfeidhmeanna (4 mharc)	• Ritheann an clár i gceart gan aon earráidí comhréire nó earráidí le linn rite • Comhlíonann an clár riachtanais • Leagan amach cláir mínithe go cuimsitheach le nótaí tráchta • Ainmneacha fónta na n-athróg/na bhfeidhmeanna (3 mharc)
Ionchuir an Chláir (5 mharc)	• Gineann an ríomhaire uimhir randamach idir 1 agus 100 i gceart • Iarradh ar an úsáideoir i gceart le tomhas a iontráil • Spreagadh an t-úsáideoir i gceart le himirt arís • Túsú athraitheach agus úsáid ráitis na sannachán (5 mharc)	• Gineann an ríomhaire uimhir randamach idir 1 agus 100 i gceart • Iarradh ar an úsáideoir i gceart le tomhas a iontráil • Spreagadh an t-úsáideoir i gceart le himirt arís • Túsú athraitheach agus úsáid ráitis na sannachán (4 mharc)	• Gineann an ríomhaire uimhir randamach idir 1 agus 100 i gceart • Iarradh ar an úsáideoir i gceart le tomhas a iontráil • Spreagadh an t-úsáideoir i gceart le himirt arís • Túsú athraitheach agus úsáid ráitis na sannachán (3 mharc)
Loighic an Chláir (Próiseáil) **(10 mharc)**	• Lúb cluiche / loighic "Cas arís" • Loighic le scór gach babhta a shocrú • Ríomhadh na scóir iomlána i gceart (10 marc)	• Lúb cluiche / loighic "Cas arís" • Loighic le scór gach babhta a shocrú • Ríomhadh na scóir iomlána i gceart (7 marc)	• Lúb cluiche / loighic "Cas arís" • Loighic le scór gach babhta a shocrú • Ríomhadh na scóir iomlána i gceart (5 mharc)
Aschuir an Chláir (10 mharc)	• Teachtaireacht chun uimhir rúnda, tomhas an úsáideora agus difríocht a thaispeáint • Teachtaireacht chun toradh an bhabhta a thaispeáint • Teachtaireacht chun an scór iomlán a thaispeáint ag deireadh gach babhta (10 marc)	• Teachtaireacht chun uimhir rúnda, tomhas an úsáideora agus difríocht a thaispeáint • Teachtaireacht chun toradh an bhabhta a thaispeáint • Teachtaireacht chun an scór iomlán a thaispeáint ag deireadh gach babhta (7 marc)	• Teachtaireacht chun uimhir rúnda, tomhas an úsáideora agus difríocht a thaispeáint • Teachtaireacht chun toradh an bhabhta a thaispeáint • Teachtaireacht chun an scór iomlán a thaispeáint ag deireadh gach babhta (5 mharc)

Obair Chúrsa (90 marc san iomlán)	
1. Ag Comhlíonadh na Treorach	***Marcanna***
• Ag comhlíonadh bunriachtanais na treorach. • Ag comhlíonadh ardriachtanais na treorach.	**27**
2. Imscrúdú agus Plean	
• Taighde ar chomhthéacs na treorach, na réitigh reatha agus smaointe tosaigh ar do thionscadal féin. • Cur síos mionsonraithe ar an tionscadal roghnaithe agus na cuspóirí.	**14**
3. Dearadh	
• Cur síos soiléir, mionsonraithe ar conas a fhorbrófar an tionscadal. • Léaráid sreabhchairte chun taispeáint conas a oibreoidh an tionscadal. • Cur síos ar conas a chuirfear asbhaint agus samhaltú i bhfeidhm.	**14**
4. Cur i bhFeidhm:	
• Achoimre ar gharspriocanna tábhachtacha an phróisis forbartha. • Mínigh fadhb a bhí ann i bhforbairt an tionscadail agus conas a sáraíodh é. • Míniú ar phíosa cóid nó algartaim a bhí tábhachtach i bhforbairt an tionscadail.	**14**
5. Tástáil	
• Achoimre ar thástáil a rinneadh. • Tábla an cháis tástála mionsonraithe.	**11**
6. Measúnú	
• Measúnú ar do thionscadal bunaithe ar do dhearadh tosaigh agus cuspóirí do thionscadal. • Mol conas a fheabhsófá níos mó an tionscadal seo/cad a dhéanfá arís.	**10**
Tagairtí agus Achoimre ar an líon focal	
• Tá ort tagairtí agus/nó leabharliosta a chur san áireamh. • Cuir achoimre san áireamh ar líon focal na tuairisce, líon focal iomlán san áireamh.	**0**

Ardghrád	Gnáthghrád	Marc Tagartha	Marc an tArdleibhéil	Marc an Ghnáthleibhéil
1		81 – 90	81 – 90	90
2		72 – 80	72 – 80	90
3		63 – 71	63 – 71	90
4		54 – 62	54 – 62	90
5	1	45 – 53	45 – 53	81 – 90
6	2	36 – 44	36 – 44	72 – 80
7	3	27 – 35	27 – 35	63 – 71
8	4	23 – 26	23 – 26	54 – 62
	5	18 – 22	18 – 22	45 – 53
	6	14 – 17	14 – 17	36 – 44
	7	9 – 13	9 – 13	27 – 35
	8	0 – 8	0 – 8	0 - 26

OBAIR CHÚRSA – coinbhéartú ón marc tagartha go dtí an marc an Ghnáthleibhéil

Maidir le hiarrthóirí Gnáthleibhéil, faightear an marc deiridh ón marc tagartha mar seo a leanas:

- Más é 54 nó níos mó an marc tagartha is é 90 an marc deiridh.
- Más é 27 ar a laghad é an marc tagartha ach níos lú ná 54, ansin cuir 36 leis an marc tagartha chun an marc deiridh a fháil.
- Más é 1 ar a laghad é an marc tagartha ach níos lú ná 27, ansin dúbáil an marc tagartha agus cuir 9 leis chun an marc deiridh a fháil.
- Más é 0 an marc tagartha is é 0 an marc deiridh

Marc Tagartha	Coinbhéartú
54 nó níos mó	Tabhair 90 mharc
27 – 53	Cuir 36 marc leis
1 - 26	Déan an marc tagartha a iolrú faoi 2 agus cuir 9 marc leis
0	0